

BIULETYN INFORMACYJNY
Miejsca Pamięci i Muzeum
Auschwitz-Birkenau
w Oświęcimiu

STYCZEŃ-CZERWIEC 2000

FREKWENCJA.....	1
ARCHIWUM	2
ZBIORY	2
Nabytki.....	2
Prace naukowo-badawcze i dokumentacyjnych.....	3
Wypożyczenia	3
KONSERWACJA.....	4
Kraje Związkowe Niemiec.....	4
Rząd Królestwa Belgii	4
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.....	4
Fundacja Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau	5
Fundacja Laudera	5
DZIAŁ HISTORYCZNO-BADAWCZY	5
DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI D/S BYŁYCH WIĘŹNIOW KL AUSCHWITZ	5
BIURO INFORMACJI O BYŁYCH WIĘŹNIACH	6
WYDAWNICTWA.....	6
WYSTAWIENNICTWO	6
EDUKACJA.....	7
Studium podyplomowe.....	7
Seminaria i pobyty studyjne dla nauczycieli, studentów i uczniów.....	7
Wykłady	8

FREKWENCJA.

W pierwszym półroczu 2000 r. frekwencja kształtowała się następująco:

- * Ogólna liczba zwiedzających-195.315 osób, w tym młodzieży-140.628
- * Odwiedzający z kraju-88.595 osób w tym młodzieży 75.194 osób
- * Odwiedzający z zagranicy - 106.720 osób w tym młodzieży 65.434 osób

Lista krajów z najwyższą liczbą odwiedzających

1. Polska	88.595
2. USA	16.186
3. Niemcy	14.610
4. Francja	8.614
5. Włochy	7.649
6. Izrael	7.290
7. Norwegia	6.125
8. Szwecja	5.689
9. W. Brytania	5.675
10. Holandia	2.912

Na terenie Muzeum przebywało 59 ekip filmowych i telewizyjnych, w tym 2 z Polski i 57 z zagranicy.

ARCHIWUM

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2000 roku Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu odwiedziły w celach naukowych, badawczych i edukacyjnych 83 osób (z czego 35 osoby z zagranicy).

W omawianym okresie zbiory Archiwum wzbogaciły się o kolejne cenne nabytki:

- * 45 sztuk oryginalnych dokumentów (listów obozowych, obozowych kart pocztowych, zawiadomień o śmierci więźniów);
- * 62 sztuki kserokopii dokumentów obozowych (listy i karty pocztowe, zawiadomienia o śmierci). Na szczególną uwagę zasługuje kopia książki szpitala obozowego KL Neustadt-Glewe, w której figuruje wiele więźniarek uprzednio przebywających w KL Auschwitz (oryginalną książkę do skopiowania udostępniło Muzeum Powstania Warszawskiego);
- * 41 relacji byłych więźniów;
- * 4 wspomnienia byłych więźniów;
- * 47 ankiet dotyczących losów więźniów z kraju i zagranicy.

Pracownia fotograficzna w omawianym okresie wykonała 4108 sztuk negatywów fotografii oraz 3655 sztuk odbitek pozytywowych (m.in. do księgi pamięci poświęconej transportom przywiezionym z Warszawy, dla celów archiwalnych i ekspozycyjnych, wykonano fotografie 254 nabytków i rysunków po konserwacji dla Działu Zbiorów. Wykonano też szereg zdjęć do wystawy poświęconej Ślązakom w KL Auschwitz, organizowanej przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Rodzin Oświęcimskich). Ponadto sfotografowano 5 delegacji oficjalnych przybyłych do Muzeum.

Kontynuuje się prace konserwatorskie oryginalnych negatywów fotografii obozowych więźniów.

ZBIORY

W pierwszym półroczu 2000 r. Muzeum pozyskało do zbiorów 44 szt. eksponatów, z których 42 szt. stanowią muzealia artystyczne z zakresu malarstwa, grafiki i rysunku, rzemiosła artystycznego oraz plakatów, a 2 szt.-muzealia historyczne z działów "tekstyli" i "sprzęt poobozowy". Muzealia te pozyskano drogą darów.

Nabytki

Do cenniejszych nabytków należą:

1. Pięć obrazów-malowideł ściennych wykonanych węglem na tynku bielonym wapnem przez więźnia Jeana Bartischan w KL Auschwitz III-Golleschau, zdjętych ze ścian hali dawnej cementowni w Goleszowie;
2. Oryginalna naszywka więźniarska z numerem obozowym „62655” b. więźnia KL Sachsenhausen Władysława Trembickiego oraz modlitewnik wykonany własnoręcznie przez wymienionego więźnia w tym obozie w 1943 r.;
3. Laurka akwarelowa "Zagadka obrazkowa" z wierszowanym utworem więźniarki KL Birkenau Hanki Jachnina, wykonana przez więźniarki zatrudnione w Unterkunfcie z okazji imienin dla Ireny Mann-w obozie Wójcik (nr 18295);

4. Kolekcja 27 rysunków autorstwa b. więźnia Jana Kupca, wykonanych w 1945 r., ilustrujących własne przeżycia w obozach koncentracyjnych Auschwitz i Mauthausen/Ebensee;
5. Autoportret olejny b. więźniarki Janiny Tollik, wykonany w latach powojennych;
6. Grafika "Never More Holocaust" autorstwa włoskiego artysty Franco Costa, wykonana dla upamiętnienia ofiar Holocaustu;
7. Dwa plakaty autorstwa Pawła Warchoła, wydane z okazji 55 rocznicy wyzwolenia KL Auschwitz-Birkenau i miasta Oświęcimia;
8. Dwie prace artysty malarza Tadeusza Kinowskiego: obraz olejny "Birkenau, stopy spaleniowe" oraz model gipsowy fragmentu projektu pomnika w Monowicach.

Powyższe nabytki zostały zewidencjonowane w księgach inwentarzowych oraz opracowane na 40 kartach katalogu naukowego oraz 38 kartotekach pomocniczych.

Prace naukowo-badawcze i dokumentacyjnych

W ramach prac naukowo-badawczych i dokumentacyjnych:

1. Opublikowano w Biuletynie Pro Memoria nr 12 artykuł "Dobroczyńcom z za drutów" (I.Szymańska);
2. Opracowano 40 kart katalogu naukowego nowo pozyskanych eksponatów (J. Cygan, J. Kupiec);
3. sporządzono opis katalogowy 31 litografii autorstwa Rogera Loewiga dla stowarzyszenia "Roger Loewig Gesellschaft", w związku z opracowywaniem obszernej biografii w/w niemieckiego artysty malarza i poety;
4. Przeprowadzono kwerendę w Gedenkstätte und Museum Sachsenhausen w Niemczech i w Museum Yad Vashem w Izraelu odnośnie obozowych prac artystycznych b. więźniów KL Auschwitz: Petera Edla i Alfreda Glück'a, skąd pozyskano materiał dokumentacyjny do 27 prac w/w twórców;
5. Udzielono kwerend i konsultacji z zakresu zbiorów oraz ich dokumentacji różnym instytucjom i osobom prywatnym, m.in.:
  - * Międzynarodowemu Komitetowi Oświęcimskiemu do wystawy pt. "Afterwards it's just a past of you" w Parlamencie Europejskim w Brukseli;
  - * Johannes Kepler Universität w Linz (Austria) do wystawy pt.. "Auschwitz Cine Ausstellung gegen das Vergessen";
  - * Bonifacemu Pulwickiemu z Konstanty Piekarski Memorial Foundation z Calgary Kanada do internetowej publikacji książki "Escaping Hell" Konstantego Piekarskiego;
  - * Jüdisches Museum z Berlina odnośnie identyfikacji aluminiowych naczyń;

W zakresie zabezpieczenia zbiorów:

- * poddano zabiegom konserwatorskim 5 malowideł ściennych, zdjętych ze ścian hali cementowni w b. obozie KL Auschwitz III-Golleschau
- * z powodu zachodzących procesów w poobozowych szczoteczkiach do zębów, związanych z kruszeniem się tworzywa sztucznego i wydzielaniem nieokreślonej kleistej substancji, zlecono wykonanie chemicznej ekspertyzy w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Kauczuków i Tworzyw Winyłowych przy Firmie Chemicznej Dwory w Oświęcimiu. W wyniku badań uzyskano określenie procesów zachodzących w tworzywie, przyczyn powstawania tego zjawiska oraz ustalono metody zabezpieczeń konserwatorskich i właściwego przechowywania tych eksponatów.

Wypożyczenia

Dla celów różnych wypożyczono 344 eksponaty:

* 171 udostępniono w celach ekspozycyjnych w kraju i za granicą;

* 173 szt. dla potrzeb konserwacji, filmowania i fotografowania.

Odwiedziny

Dział Zbiorów wizytowało 325 osób, w tym 136 z zagranicy, m.in. pracownicy pokrewnych muzeów, b. więźniowie, studenci i uczniowie, nauczyciele, dziennikarze, ekipy telewizyjne, którym udostępniono zbiory i ich dokumentację.

KONSERWACJA

Prace remontowo-konserwatorskie, wykonane w pierwszej połowie roku 2000 na terenie Miejsca Pamięci, finansowane były ze środków pochodzących z budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotacji Krajów Związkowych Niemiec, Rządu Królestwa Belgii, Fundacji Ronalda S. Laudera z USA oraz Fundacji Pamięci Ofiar Obozu Zagłady "Auschwitz-Birkenau" w Oświęcimiu.

Kraje Związkowe Niemiec

1. w ramach przyznanej przez Kraje Związkowe Niemiec dotacji finansowej kontynuowano prace remontowe w budynku "Sauny" w Brzezince. Prace objęły uzupełnienie ubytków posadzek betonowych. W ramach tzw. "technicznego wyposażenia" rozpoczęto montaż kontenerowej toalety publicznej oraz wykonano toaletę dla personelu wewnątrz budynku. W styczniu 2001 w tym największym obiekcie na terenie Birkenau otwarta zostanie wystawa prezentująca przedwojenne rodzinne fotografie Żydów deportowanych i w większości zamordowanych w Auschwitz a także objaśnione będą funkcje i historia tego obiektu.

2. Kolejne zadanie finansowane przez Kraje Związkowe Niemiec to remont betonowych słupów ogrodzeniowych. Zadanie to przewidziane zostało do wykonania w latach 2000-2004. Rozpoczęto realizację etapu "A" przewidzianego do wykonania w latach 2000-2001. W pierwszej połowie roku 2000 przeprowadzono konkurs, który wyłonił trzech wykonawców w/w zadania.

Rząd Królestwa Belgii

w ramach dotacji finansowej przeznaczonej przez Rząd Królestwa Belgii zakończono remont konserwatorski drewnianego baraku "Blockführerstube", położonego przy głównej bramie z napisem "Arbeit macht frei", wiodącej na teren byłego obozu KL Auschwitz, a także zakończono prace związane z remontem znajdującego się na tym samym terenie obiektu "Nowa Pralnia".

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Z środków finansowych Ministerstwa przeprowadzono w pierwszej połowie 2000 roku następujące prace:

1. w związku z planowanym utworzeniem wystawy poświęconej zagładzie Sinti i Roma na piętrze bloku nr 13 (Auschwitz I) kontynuowano następujące prace remontowe i konserwatorskie:

* zakończono remont konserwatorski dachu oraz stropu pierwszego piętra;

* wykonano częściowy remont posadzki na pierwszym piętrze;

* wykonano remont ścian, stolarki okiennej i drzwiowej;

* zakończono montaż instalacji ogrzewania podłogowego;

* rozpoczęto hydrofobizację elewacji ceglanej.

2. Dokonano transferu i konserwacji naściennych rysunków poobozowych z cementowni Golezów, gdzie mieścił się jeden z podobozów KL Auschwitz.

3. Wykonano izolację poziomą w budynku byłej głównej wartowni SS obozu Birkenau, gdzie obecnie mieści się m.in. biuro informacji turystycznej.
4. W związku z remontem dachu bloku nr 1 (Auschwitz I) wymieniono czujki przeciwpożarowe.
5. Wykonano również drobne remonty sieci telefonicznej w Muzeum.
6. Do końca czerwca 2000 roku na pielęgnację zieleni, tzn. pielęgnację drzewostanu, kompleksową pielęgnację trawników, cięcie żywopłotów, zakup herbicydów, niwelację terenu, wydano łącznie kwotę około 99 000, 00 zł.

Fundacja Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau

Środki Fundacji pozwoliły na kontynuowanie prac konserwacyjnych przy poobozowym zbiorniku na wodę, znajdującym się w dawnym obozie męskim na odcinku B IId. Odpowiedzialna za konserwację zbiornika warszawska Fundacja Ochrony Zabytków przetransportowała go do własnych warsztatów. Powtórny montaż zbiornika przewiduje się na wiosnę 2001 roku.

Fundacja Laudera

Fundacja Ronalda S. Laudera z USA finansuje realizację zdania, jakim jest adaptacja dla potrzeb warsztatów i mających powstać pracowni konserwatorskich części największego budynku na terenie byłego Auschwitz I (mieści się tam m.in. Ośrodek Obsługi Odwiedzających). Na początku bieżącego roku dokonano wyboru inwestora zastępczego oraz wybrano wykonawcę do realizacji tego zadania. Prace rozpoczęto od przygotowania zaplecza technicznego.

DZIAŁ HISTORYCZNO-BADAWCZY

Został rozstrzygnięty konkurs na muzealne wydarzenie roku 1999. Jury pod przewodnictwem ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyznało Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu pierwszą nagrodę w dziedzinie publikacji za pięciotomową monografię "KL Auschwitz 1940-1945. Węzłowe zagadnienia z dziejów obozu" (wydanie w języku niemieckim "Auschwitz 1940-1945. Studien zur Geschichte des Konzentrations- und Vernichtungslagers Auschwitz".);

3 marca nagrano na taśmę video kilkugodzinną relację ostatniego żyjącego w Polsce byłego więźnia z Sonderkommando w KL Auschwitz, Henryka Mandelbauma, który pracował przy spalaniu zwłok ludzi zabitych w komorach gazowych;

18 kwietnia odbyła się w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach obrona pracy doktorskiej kustosa Piotra Setkiewicza pt. IG Werk Auschwitz, której tematem jest powstanie w czasie wojny w pobliżu Oświęcimia fabryki chemicznej koncernu IG Farbenindustrie oraz eksploatacja przez ten koncern siły roboczej m. in. około 11 000 więźniów KL Auschwitz;

DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI D/S BYŁYCH WIĘŹNIÓW KL AUSCHWITZ

Prowadzono działalność w zakresie gromadzenia danych o więźniach KL Auschwitz i członkach ruchu oporu-sporządzono i prowadzono nadzór nad wykonaniem 1558 kartotek

osobowych, z tego 308 kartotek z ankiet. Do bazy danych w komputerze wprowadzono 4871 kartotek osobowych więźniów oraz hasła indeksu rzeczowego z 16 tomów Oświadczeń. Opracowano 7 kwerend, spisano 13 relacji oraz nagrano 4 na kasetach video, ponadto prowadzono nadzór nad spisaniem 11 relacji przez pracowników z innych działów.

Opublikowano 1 artykuł w "Rzeczpospolitej" z 29-30 I 2000 r. (dr H. Świebocki) oraz 2 w "Pro Memoria" Nr 12 (J. Dąbrowska, dr H. Świebocki) na temat stanowiska Polaków wobec prowadzonej zagłady w KL Auschwitz i akcji niesienia pomocy więźniom przez mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej.

Uzyskano i przekazano do Archiwum dokumenty, w tym grypsy, listy obozowe, wiersze powstałe w obozie, modlitewnik, autoportret b. więźniarki.

BIURO INFORMACJI O BYŁYCH WIĘŹNIACH

Biuro Informacji o byłych więźniach udzieliło 2153 informacji pisemnych byłym więźniom KL Auschwitz, pokrewnym instytucjom oraz robotnikom przymusowym zatrudnianym przez niemieckie firmy wykonujące prace na rzecz obozu (z czego 1020 za granicę-na Ukrainę, do Izraela, Niemiec, USA i Francji). Ponadto udzielono informacji ustnych 651 interesantom (w tym 325 z zagranicy).

WYDAWNICTWA

Do czerwca wydawnictwo Muzeum opublikowało następujące pozycje:

* Rudolf Reder, Bełżec.

Alfred Gawalewicz - Refleksje z poczekalni do gazu.

* Los Polaków i los Żydów w KL Auschwitz (materiały edukacyjne dla nauczycieli)

Kazimierz Albin - Steckbrieflich Gesucht. Niemiecka wersja książki List gończy. Historia mojej ucieczki z Oświęcimia i działalności w konspiracji

* Plakat - Marian Kołodziej - 55 rocznica wyzwolenia obozu KL Auschwitz oraz miasta

Wznowienia-dodruki:

* Tadeusz Sobolewicz, But I survived;

* Auschwitz. Nationalsozialistisches Vernichtungslager;

* Informator Auschwitz-Birkenau w 11 wersjach językowych: polskiej, niemieckiej, angielskiej, włoskiej, japońskiej, hiszpańskiej, węgierskiej, szwedzkiej, hebrajskiej, czeskiej, rosyjskiej;

* Kasetę video: "Auschwitz- Historia-Teraźniejszość-Przyszłość".

WYSTAWIENICTWO

Przygotowana została wystawa pt. "Spojrzenia...", na której zaprezentowana została twórczość powojenna na temat Auschwitz artystów nie będących więźniami tego obozu i nie związanych poprzez własne przeżycia z tym tematem Była to kolejna część cyklu wystaw wykonanych w oparciu o zbiory Muzeum, a pokazujących wcześniej prace plastyczne powstałe w KL Auschwitz oraz twórczość plastyczną więźniów KL Auschwitz będącą swoistą powojenną relacją o obozie. Autor scenariusza i projektu plastycznego-Robert Płaczek, wykonanie: pracownia plastyczna Muzeum, czas trwania wystawy 27 styczeń 28 luty 2000 r., miejsce prezentacji sala wystaw czasowych bl. 12;

7 marca na terenie Muzeum została otwarta wystawa pt. "Portrety". Jest to kolejna ekspozycja z cyklu wystaw prezentujących prace pochodzące ze zbiorów Muzeum. Wystawa składa się z 87 portretów wykonanych przez więźniów obozu zarówno nielegalnie jak i na zamówienie esesmanów. Autorami prezentowanych prac są między innymi Xawery Dunikowski, Wincenty Gawron, Dinah Gottliebowa (Babbitt), Mieczysław Kościelniak, Marian Ruzamski, Leon Turalski. Wystawa udostępniona dla zwiedzających w sali wystaw czasowych (bl. 12) do 30 września. Autor scenariusza: Robert Płaczek, projektu aranżacji Robert Płaczek i Teresa Zbrzeska, wykonanie-pracownia plastyczna Muzeum:

W kwietniu w Japonii odbyło się otwarcie nowej wystawy opartej na eksponatach Muzeum, które były już prezentowane w wielu miastach Japonii z inicjatywy wydawnictwa Green Peace. Wystawa ta ma stanowić zaczątek muzeum poświęconego historii Auschwitz i II wojny światowej. Na otwarciu wystawy została zaproszona autorka scenariusza Teresa Zbrzeska, która brała również udział w przygotowaniu i montażu ekspozycji;

Trwają prace realizacyjne przy montażu systemu informacyjnego "Opis historyczny i upamiętniający teren byłego KL Auschwitz;

Kontynuacja prac przy tworzeniu wystawy stałej w "Saunie" na terenie Birkenau;

Trwają prace przygotowawcze do zorganizowania stałej wystawy poświęconej zagładzie Sinti i Roma. W kwietniu odbyło się spotkanie z przedstawicielem Centrum Dokumentacji Sinti i Roma w Heidelbergu, na którym omówiono sprawy organizacyjne.

EDUKACJA

Studium podyplomowe.

Kontynuacja kolejnego cyklu studiów podyplomowych Totalitaryzm-Nazizm-Holocaust, organizowanych wspólnie przez Centrum Edukacji Muzeum i Akademię Pedagogiczną z Krakowa:

31.01-06.02. sesja zimowa

10.03-19.03: zjazd wiosenny

Seminaria i pobyty studyjne dla nauczycieli, studentów i uczniów

(zorganizowane przez pracowników Centrum Edukacji, samodzielnie lub we współpracy)

* 17-18 styczeń: seminarium dla uczniów ZSZ w Brzeszczach;

* 2-3 styczeń: seminarium dla uczniów klas maturalnych Technikum Budowlanego w Oświęcimiu;

* 20-23 marzec, seminarium pt. Auschwitz-historia i symbolika dla nauczycieli historii i języka polskiego z województw Polski południowej (rekrutacja przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny z Bielska-Białej)

* 28-29 marzec: seminarium dla uczniów klas maturalnych LO im S. Żeromskiego w Bielsku;

* 3-5 maj: trzydniowe seminarium dla studentów stosunków międzynarodowych i nauk politycznych z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego;

* 9-13 maj: seminarium dla nauczycieli amerykańskich pracujących w Niemczech;

* 2 czerwiec: we współpracy z Instytutem Filologii Angielskiej UJ jednodniowe seminarium dla studentów z USA i uczestników podróży studyjnej po Polsce i Europie Środkowej i Wschodniej;

- * 3 czerwiec: we współpracy z Instytutem Kształcenia Nauczycieli z Niemiec, seminarium dla nauczycieli metodyków z Niemiec;
- * 8 czerwiec: seminarium dla duchownych ewangelickich z Niemiec;
- * 18-23 czerwiec: pomoc w organizacji pobytu dla 35-osobowej grupy Polaków i Niemców. Zorganizowano spotkania młodzieży z pracownikami merytorycznymi Muzeum (dotyczyły one wybranych zagadnień z historii KL Auschwitz: lekarze SS, eksperymenty medyczne, los Romów, sztuka obozowa, symbolika Auschwitz). W programie znalazł się wykład dyr. Oleksy nt. zadań i roli Muzeum. Integralną częścią programu było też oprowadzanie metodyczne po terenie Auschwitz dla pedagogów z Niemiec i Polski, przybyłych na zaproszenie ACS (Arbeitsgemeinschaft Christlicher Schüler).

Wykłady

Wykłady, prelekcje i lekcje muzealne dla grup młodzieży i nauczycieli:

Przygotowane i przeprowadzone przez:

DZIAŁ ZBIORÓW

- * Pracownicy działu zbiorów wygłosili prelekcje i wykłady dla 14 grup studyjnych (242 osoby) nt.. "Twórczość artystyczna więźniów w KL Auschwitz" oraz "Możliwość nauki w Miejscu Pamięci Auschwitz", (J.Cygan, J.Kupiec, J.Kapłon).

DZIAŁ HISTORYCZNO-BADAWCZY

- * 4 lutego pracownicy Działu Historyczno-Badawczego dr Franciszek Piper i dr Andrzej Strzelecki wygłosili wykłady dla słuchaczy Studium Podyplomowego na temat "Eksterminacja Polaków w KL Auschwitz", "Urządzenia masowej zagłady" i "Grabież mienia ofiar";
- * 11 marca 2000 r Helena Kubica wygłosiła wykład dla nauczycieli uczestników seminarium na temat "Los dzieci i młodocianych w KL Auschwitz";
- * 30 marca Irena Strzelecka wygłosiła prelekcje dla młodzieży polskiej na temat "Eksperymenty medyczne w KL Auschwitz";
- * 17 marca Helena Kubica wygłosiła prelekcje dla młodzieży ze szkoły średniej z Kęt na temat "Eksperymenty medyczne w KL Auschwitz ze szczególnym uwzględnieniem eksperymentów dr. J. Mengele";

CENTRUM EDUKACJI

Pracownicy Centrum (Andrzej Kacorzyk, Alicja Białecka) zorganizowali i przeprowadzili:

- * 2 marzec: lekcja muzealna w Bloku Polskim;
- * 27 marzec: pobyt studyjny uczniów VIII LO z Krakowa;
- * 29 marzec: pobyt studyjny uczniów klas maturalnych ZSME (Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych) w Kętach;
- * 17 kwiecień: pobyt studyjny uczniów klas maturalnych ZSME w Kętach;
- * 12 czerwiec: pobyt studyjny uczniów VIII LO z Krakowa

SEKCJA DS. BYŁYCH WIĘŹNIÓW

- * Wygłoszono 6 prelekcji dla szkół oraz 1 wykład dla słuchaczy Studium Podyplomowego.

Patrz też "Seminaria i pobyty studyjne dla nauczycieli, studentów i uczniów" powyżej.

Udział pracowników Muzeum w konferencjach pedagogicznych oraz podróżach studyjnych i służbowych:

- * 26-28 styczeń. Pracownik działu historyczno-badawczego dr Franciszek Piper wziął udział w Międzynarodowym Forum Holocaustu w Sztokholmie i wygłosił referat na temat "Auschwitz i Holocaust w świadomości Polaków";

* 17-20 luty. Seminarium w Berlinie podsumowujące pobyty grup studyjnych młodzieży niemieckiej odwiedzającej miejsca pamięci w Polsce-uczestniczył Andrzej Kacorzyk (Centrum Edukacji);

* 2-3 marzec: seminarium "Nowe wirtualne Muzeum" w Osnabrück. Andrzej Kacorzyk (Centrum Edukacji) wygłosił referat pt.: "Rola, zadania i plany rozwoju Muzeum Auschwitz-Birkenau";

* 13-17 marzec: I Beskidzki Festiwal Nauki. W ramach Festiwalu, Alicja Białecka (Centrum Edukacji) przeprowadziła warsztaty pt.: "Rodzenie się uprzedzeń i ich skutki";

* 28 marzec. Franciszek Piper (Dział Historyczno-Badawczy) wziął udział w konferencji w Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu z udziałem pedagogów i młodzieży z Polski, Niemiec i Izraela oraz wygłosił referat "Auschwitz w świadomości Polaków";

* 26-29 marzec: współorganizacja i udział w międzynarodowej konferencji "Sztuka upamiętniania" w MDSM (Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu)-uczestniczyli Andrzej Kacorzyk, Alicja Białecka i Krystyna Oleksy (Centrum Edukacji);

* Dr Świebocki (Sekcja d/s Byłych Więźniów) wziął udział w XIII Kongresie Narodowym Włoskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych (3-5 maj, Mauthausen);

* W dniach 19-23 maja 2000 roku pracownicy Archiwum przebywali na wyjeździe szkoleniowym w Terezynie, zorganizowanym w ramach współpracy z tamtejszym Muzeum. Uczestnicy wyjazdu wzięli udział w uroczystościach upamiętniających ofiary getta, zwiedzili tereny Małej Twierdzy, Muzeum Getta oraz cmentarz żydowski w Terezynie, jak też zapoznali się ze zbiorami i działalnością tamtejszego archiwum muzealnego.

* J. Dąbrowska (Sekcja d/s Byłych Więźniów) uczestniczyła w uroczystościach Dnia Pamięci Ofiar Terezina (28 maj, Terezin).

* 30 maja na posiedzeniu Instytutu Historii PAN-Pracownia II Wojny Światowej dr Franciszek Piper (Dział Historyczno-Badawczy) wygłosił referat pt. "Kontrowersje historyczne wokół Auschwitz";

* 1 czerwiec: udział w dyskusji panelowej pt. "Spór o Auschwitz" w ramach obchodów 94 Katolichentag (zjazd katolików niemieckich) w Hamburgu-uczestniczył Andrzej Kacorzyk (Centrum Edukacji).

Badania socjologiczne

Dr Marek Kucia z Uniwersytetu Jagiellońskiego przy pomocy pracowników Centrum Edukacyjnego kontynuował badania socjologiczne obejmujące zarówno grupy młodzieży zwiedzającej były obóz jak i ich opiekunów.

Ponadto pracownicy Centrum Edukacji w ramach tematu:

Materiały historyczne i dydaktyczne dla nauczycieli

kontynuowali prace nad dwoma seriami wydawniczymi:

* materiałami edukacyjnymi dla nauczycieli przygotowujących młodzież do zwiedzania miejsc pamięci;

* teczkami tematycznymi dla nauczycieli, studentów i przewodników pt. "Wybrane zagadnienia z historii Auschwitz".

W styczniu została wydana publikacja pt.: "Los Polaków i Los Żydów w KL Auschwitz".